

SIJBRANDAHUIS, DE HERVORMDE KERK

Naar alle waarschijnlijkheid is de kerk van Sybrandahuis gesticht op initiatief van de bewoners van het oostelijk van de kerk gelegen Sterkenburg. Dit huis was in de middeleeuwen in het bezit van de familie Tjaarda uit Rinsumageest. Rond 1510 huwt Botto Tjaarda, wonende op Sterkenburg, met Ava Clant uit de Friese Ommelanden, nadien hoort de familie Tjarda van Starckenborch tot de belangrijke adel in de provincie Groningen.

De kerk moet gebouwd zijn rond 1300, te oordelen naar de kraallijsten rond de raamnissen en naar in de grond gevonden resten van een rondboogfries van de gootlijst. De oorspronkelijke kerk was aan de westkant iets langer en had stenen gewelven, dit is aan de muursporen aan de binnenkant nog duidelijk te zien. Of er ook een toren geweest is valt niet meer na te gaan, er zijn wel enkele veldkeien gevonden die dienst gedaan kunnen hebben als fundering voor een soort klokkenstoel.

In het begin van de zestiende eeuw is het schip aan de westkant iets ingekort en vermoedelijk zijn toen ook de stenen gewelven vervangen door een houten gewelf. Het vermoeden bestaat dat toen ook de ramen in de noordmuur zijn dichtgezet; bij het meest oostelijke venster in de noordmuur is de oorspronkelijke raamtracering bewaard gebleven. De muren van het schip werden oorspronkelijk ook door steunberen geschraagd; de sporen van deze beren zijn in het muurwerk nog zichtbaar. De muren van het koor vertonen tal van sporen van verbouwingen. In de negentiende eeuw zijn grote gedeelten muurwerk, ook in de zuidgevel, vervangen door nieuw metselwerk in kleine steen. De huidige raamtraceringen zijn ook negentiende-eeuws. Toen de nieuwe westgevel gebouwd werd heeft men tegen deze gevel een klokkenstoel gebouwd, deze is in het begin van onze eeuw vervangen door de huidige eenvoudige dakruiter. Hierin hangt nu de klok, gegoten in 1756, met het opschrift "Soli Deo Gloria Steen en Borchhardt fudunt Enchusae 1756".

Van de middeleeuwse inrichting is niets bewaard. Bij de restauratie in 1977 vond men aan de noordzijde de fundamenten van een zijaltaar. Men heeft bij de restauratie het plafond op de trek balken gelegd; daarvoor was er een laag houten gewelf. Banken en preekstoel dateren uit de negentiende en twintigste eeuw, ze vormen samen met de koorsluiting, een uiterst sober geheel.

L.-K. v.d. Meer
1988

Literatuur:

-Herma M. v.d. Berg - Noordelijk Oostergo, Dantumadeel, De Nederlandse Monumenten van Geschiedenis en Kunst, 's-Gravenhage 1984.

